

УДК 629.7.07(043.2)

Павловський І.В., студент

Конін В.В., д.т.н., проф.

Національний авіаційний університет, м. Київ

МОДЕЛЬ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ СТАТИСТИЧНИХ ХАРАКТЕРИСТИК СУПУТНИКОВОЇ НАВІГАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ БЕЗПЛОТНОГО ЛІТАЛЬНОГО АПАРАТУ

Основною функцією супутникової навігаційної системи (СНР) безпілотного літального апарату (БПЛА) є визначення координат, швидкості та часу. Легкі БПЛА із злітною масою кілька десятків кг та дальністю польоту до 50 км можуть функціонувати в умовах сильно пересіченої місцевості та складної заводової обстановки. При визначенні координат по сигналах навігаційних супутників головним параметром у вирішенні навігаційної задачі є дальність (псевдодальність) кожного супутника у зоні видимості. На помилки визначення псевдодальності впливають ефемериди супутників, іоносфера та тропосфера, перешкодова обстановка, розташування супутників щодо БПЛА, маневрування БПЛА. У цій доповіді наводиться модель оцінки позиції БПЛА з урахуванням похибок псевдодальностей, які ставляться статистично.

В основу моделі покладено ітераційний метод оцінки координат [1], об'єднаний зі статистичною моделлю псевдодальностей, яка додається до правої частини рівняння (4. 44) [1]. Статистична модель псевдодальності $P(k)$ додається у вигляді

$$P(k) = p(k) + f(\mu, \sigma, k)P(k) = p(k) + f(\mu, \sigma, k),$$

де $p(k)$ - виміряні псевдодальності до k супутників, $f(\mu, \sigma, k)$ - генератор випадкових чисел, μ - середнє значення випадкового числа, σ - стандартне відхилення.

Вхідними даними для проведення досліджень за запропонованою моделлю є ефемериди навігаційних супутників, псевдодальності, параметри генератора випадкових чисел. Вихідними даними можуть бути статистичні характеристики позиції в тривимірному просторі. У модель закладено можливість формувати довільну комбінацію двох супутникових систем, змінювати кут маски, виводити графічні дані результатів моделювання. Для ілюстрації роботи моделі наведемо два сценарії з результатами моделювання.

Як вхідні дані використовуються експериментальні значення ефемерид і псевдодальностей GPS і ГЛОНАСС.

Матриця ефемерид для 15 супутників має наступний вигляд:

Eph = [0.743969507931521 1.835943245181110 1.824205022459420
1.320239946541640 1.265473192832610 1.913643631443840
-0.350453372350397 2.277674219512480 1.340534817502060
-1.628294545094400 -0.127069173493271 2.105294547927350
0.691073942467448 -1.558169493777120 2.021021585506690
1.991453909131120 1.130942349856910 1.344546297508410
2.369773179922120 -0.776041642074437 0.923392825341097

```

0.996656645967017 -1.436313261124170 1.993763526256420
-1.692888811957120 0.166788670427429 2.093755983709060
1.233256010182990 2.367700964106590 -0.071202657299068
-1.650996681268890 1.085295610289370 1.803466000115140
-0.068190076000000 -1.613435565000000 1.972099924000000
-1.241174931000000 0.039757693000000 2.227131788000000
2.437598815000000 0.406305768000000 0.627283871000000
1.227906990000000 1.002612703000000 1.997446248000000]× 1.0e07.
    
```

Рядки 1-11 відносяться до супутників GPS, рядки 12-15 відносяться до ГЛОНАСС. Координати X, Y, Z супутників записані 1, 2, 3 стовпці відповідно. Експериментальні псевдодальності для 15 супутників представлені як:

```

P(k) = [2.142845384907509 2.022384662092726 2.346550318782243
2.576093739823005 2.360811083746415 2.068520592366336
2.286996688983165 2.318862603028191 2.597968254419408
2.401345415616430 2.550376275571986 2.372087393068987
2.350164697835089 2.089354978646578 1.905754132867241]× 1.0e07+
+ normrnd( $\mu$ ,  $\sigma$ , k),
    
```

де normrnd– генератор нормального розподілу випадкових чисел MatLab.

На рис. 1 (сценарій 1) зображені гістограми відхилень координат від номінального значення при використанні 15 супутників для $\sigma = 4.2 м\sigma = 4.2 м$, вугол маски рівен 5° і 1000 реалізацій генератора випадкових чисел.

На рис.2 (сценарій 2) наведено аналогічні результати для 5 супутників (1-GPS, 4-ГЛОНАСС). На рис.3 і рис.4 наведені відхилення координат по осях X, Y, Z в тривимірному просторі для цих сценаріїв.

На рис.3 і рис.4 наведені відхилення координат по осях X, Y, Z в тривимірному просторі для цих сценаріїв.

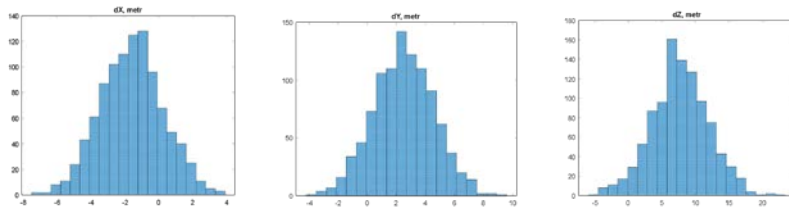

Рис. 1.

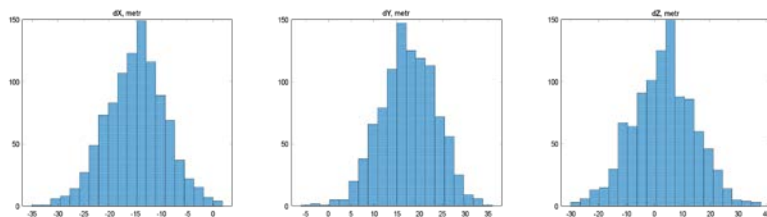

Рис. 2

GPS-11, GLONASS-4

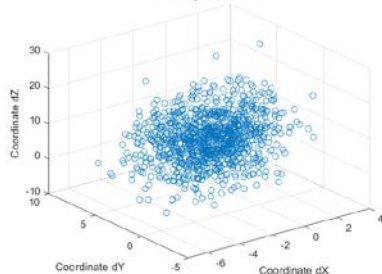

Рис. 3

GPS-1, GLONASS-4

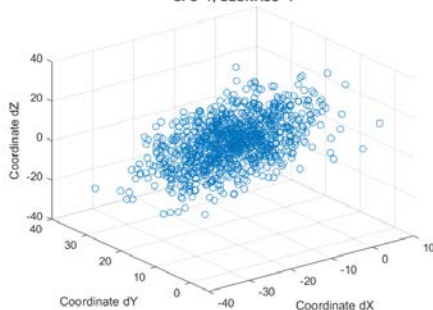

Рис. 4

Загалом запропонована модель є досить ефективною для дослідження можливостей навігації БПЛА у різних умовах.

Наприкінці зазначимо, що проєкт було виконано у лабораторії супутникової навігації НАУ у рамках дисципліни «Супутникова навігація».

Список використаних джерел

1. Конин В.В., Харченко В. П. Системы спутниковой радионавигации. – К.: Холтех, 210. – 520 с.